

Данијела Д. ЂОРЂЕВИЋ*

Универзитет у Београду

Пољопривредни факултет

Катарина О. ЛАЗИЋ**

Универзитет у Београду

Шумарски факултет

АКАДЕМСКИ ВОКАБУЛАР У НАСТАВИ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА СТРУКЕ НА МАСТЕР АКАДЕМСКИМ СТУДИЈАМА

Апстракт: Овај рад се бави подучавањем енглеског академског вокабулара на мастер академским студијама. Циљ рада је да се испита у којој мери студенти могу правилно употребити енглеске академске термине после примене различитих вежбања, као и да ли постоји корелација између претходног предзнања енглеског језика и заступљености правилне употребе енглеских академских термина. Наиме, циљ истраживања био је да се утврди да ли се помоћу појединих вежбања може постићи правилнија употреба енглеских академских термина. Испитаници су били студенти мастер академских студија студијског програма Пољопривреда Пољопривредног факултета Универзитета у Београду. Истраживање је укључивало тестирање правилне употребе енглеских академских термина, а затим корелирање добијених резултата са претходним предзнањем студената. Резултати који су тако добијени анализирани су уз помоћ једнофакторске анализе варијансе (ANOVA) и *Post Hoc Tukey's HSD* теста. Резултати указују на то да су генерално сви студенти правилно употребили неке од циљних енглеских академских термина. Поред тога, налази показују да постоји статистички значајна корелација између предзнања студената и заступљености правилно употребљених академских термина. У закључку су дате могуће смернице за успешније подучавање академског вокабулара, као и могуће полазне основе за будућа истраживања.

Кључне речи: академски вокабулар, енглески језик, мастер академске студије, Пољопривредни факултет, академско писање.

УВОД

Енглески језик за академске намене (енгл. *English for Academic Purposes*) као и енглески језик за посебне намене (енгл. *English for Specific Purposes*) представљају посебне приступе подучавању енглеског језика који се одликују специфичном употребом лексичких, граматичких и прагматичких средстава. Како би се добро сналазили

* docent, ddj@agrif.bg.ac.rs

** docent, katarina.lazic@sfb.bg.ac.rs

у академском окружењу, сматрамо да је важно да се студентима предочи значај академског језика који представља битну компоненту академског дискурса, укључујући различите жанрове које обухвата. Било да се ради о текстовима из уџбеника, научним радовима, или пак научно-популарним чланцима и конференцијским излагањима, студенти би требало да овладају академским језиком.

О важности развијања српског академског вокабулара као једног дела академског језика писале су Дурбаба, Вучо (2016). Оне указују на неопходност креирања академског речника српског језика, и указују на поједине референтне листе за енглески академски језик. За енглески језик, такве листе већ постоје, док се појављују и нове (нпр. Кемпион, Ели 1971; Кауан 1974; Коксхед 2000; Гарднер, Дејвис 2014). Њихова употреба је општеприхваћена, али има и истраживача који се питају до које мере су те листе важне за академско писање универзитетских студената (нпр. Дарант 2016; Хајланд, Це 2007). Поред тога, неки од истраживача се баве и тестирањем академског вокабулара, писаног и говорног (нпр. Данг, Коксхед и др. 2017; Масраи, Миалтон 2018; Пекорари, Шо и др. 2019).

Поред специфичних појединачних термина академског дискурса, његов битан сегмент чине и фиксни низови најчешће четири до шест речи звани учестали лексички спојеви (УСЛ), односно целине попут *on the other hand* 'с друге стране', који се дефинишу¹ као „спојеви речи који показују статистичку тенденцију да се јаве заједно“² (Бајбер, Јохансон и др. 1999: 989) и као „учестали изрази, без обзира на њихову идиоматичност и структурни статус (Бајбер, Јохансон и др. 1999: 990).

У оквиру курса Енглески језик на мастер академским студијама, један део часова био је посвећен управо енглеским академским терминима, који се користе како у уџбеничким текстовима на одређене теме из струке, тако и у научним радовима.

У оквиру овог истраживања, главни циљеви били су да се:

- 1) утврди да ли и у којој мери студенти правилно користе енглеске академске термине и
- 2) увиди да ли постоји корелација између студентског предзнања енглеског језика и правилне употребе поменутих термина.

АКАДЕМСКИ ВОКАБУЛАР НА ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ: ПОЈАМ И ДЕФИНИЦИЈА

У свом чланку о академском вокабулару Бауман, Грејвс (2010) објашњавају поменути појам и расветљавају га са различитих страна, наводећи примере и начине употребе у учioniци. Ови аутори сматрају да се углавном називу два начина дефинисања: академски вокабулар који је карактеристичан за одређену област (енгл. *domain-specific academic vocabulary*) и општи академски вокабулар (енгл. *general academic vocabulary*). О два главна типа академског вокабулара, општем и специфичном, пише и Коксхед (2021). Бауман, Грејвс (2010: 9) су даље израдили и класификациону схему академског вокабулара, која обухвата пет типова:

1 “[B]undles of words that show a statistical tendency to co-occur” (Бајбер, Јохансон и др. 1999: 989).
2 “recurrent expressions regardless of their idiomaticity, and regardless of their structural status” (Бајбер, Јохансон и др. 1999: 990).

- 1) академски вокабулар који је карактеристичан за одређену област (енгл. *domain-specific academic vocabulary*),
- 2) општи академски вокабулар (енгл. *general academic vocabulary*),
- 3) књижевни вокабулар,
- 4) метајезик и
- 5) симболе.

У наставку такође наводе различите изворе који могу бити од користи за наставнике (Бауман, Грејвс 2010: 9–10). Предмет нашег истраживања су речи које припадају општем академском вокабулару, а за њих Бауман, Грејвс (2010: 10) тврде да су то речи умерено учестале у академским доменима, као и да понекад различито значе у различитим дисциплинама. Поред тога, Коксхед (2021) наводи да су то речи (нпр. *furthermore* 'стога', *research* 'истраживање', *concept* 'појам') са којима ће се студенти сусретати у току студија без обзира на то шта студирају. Такође, Коксхед (2021) као листе за општи академски вокабулар набраја листе из 2000. године (Коксхед 2000) и 2014. године (Гарднер, Дејвис 2014)³ које обухватају писане текстове, наводећи и главне принципе којима су се аутори водили приликом њихове израде.

Показало се да академски жанр прожимају не само појединачни академски термини већ нивои речи, односно учестали лексички спојеви (Хајланд 2012), а неке од карактеристика њихове употребе типичне су управо за академски језик. Хајланд (2008) сматра да њихова честа и исправна употреба помаже формирању значења у специфичним контекстима и доприноси кохерентности текста, као битан саставни део флуентне језичке продукције у академским срединама.

Ако говоримо о листама академских термина, сама Коксхед (2011; 2016) осврнула се у два наврата на своју листу из 2000. године (Коксхед 2000). Истиче се да је главна сврха ове листе била да се помогне предавачима енглеског језика за академске потребе у погледу учења вокабулара (Коксхед 2011). Други начин употребе ове листе јесте тестирање вокабулара (Коксхед 2011). Један од начина тестирања који се заснива на поменутој листи (Коксхед 2000) јесте Тест обима академског вокабулара (енгл. *Academic Vocabulary Size Test*) који су развили Масраи, Милтон (2018). Поред тога, Коксхед (2011) даје смернице како се дата листа може користити, а упућује и на остале изворе материјала. Такође, Коксхед (2016) указује и на бесплатне онлајн алате који се могу користити за израду различитих листа речи за подучавање и учење вокабулара, али и наглашава да има простора за даље испитивање вокабулара у оквиру енглеског језика за академске намене и енглеског језика за посебне намене.

Поред горе наведених значајних аспеката подучавања и учења академских термина, важну улогу приликом усвајања нових речи/термина имају и стратегије учења, вештине као и лексичка инференција, односно погађање значења непознатих речи. Сам термин вештина (енгл. *skill*), Оксфорд (1990: 6) поистовећује са „способношћу, стручношћу, или високим нивоом знања“⁴. Стратегије које ученици

3 Коксхед (2021) такође наводи и Листу академских говорних речи (енгл. *Academic Spoken Word List*) аутора Данг, Коксхед и др. 2017, али тој листи у даљем излагању пажња неће бити посвећена.

4 “ability, expertness or proficiency” (Оксфорд 1990: 6).

користе углавном се посматрају као „кораци које студенти предузимају како би побољшали сопствено учење“ (Оксфорд 1990: 1)⁵. Дакле, добро разрађене стратегије које студенти користе, вештине, као и способност да се схвати контекст иако само значење речи није познато, могу бити од велике помоћи студентима, али могу у великој мери утицати и на усвајање нових речи/термина и њихову правилну употребу.

С обзиром на значај академских термина, посвећена су им бројна истраживања, од којих ћемо нека поменути у следећем одељку.

ДОСАДАШЊА ИСТРАЖИВАЊА АКАДЕМСКИХ ТЕРМИНА РЕЧНИЦИ, ЛИСТЕ АКАДЕМСКОГ ВОКАБУЛАРА И НАУЧНЕ ДИСЦИПЛИНЕ

Иако се наше истраживање бави усвајањем академског вокабулара на енглеском језику, сматрамо да је битно да студенти буду свесни тог вокабулара и на матерњем, српском, језику на коме ће у будућности такође и писати и излагати. У истраживању о неопходности формирања академског речника српског језика, Дурбаба, Вучо (2016) спровеле су истраживање међу студентима Филолошког факултета Универзитета у Београду с циљем да утврде колико су способни да дефинишу испитиване академске термине и напишу реченице у којима ће их правилно употребити. Откривена је несигурност студената при употреби тестираних академских термина, па се предлаже израда функционалних школских речника где би заједно учествовали лингвисти, дидактичари и стручњаци из разних области (Дурбаба, Вучо 2016).

С друге стране, неки истраживачи (нпр. Хајланд, Це 2007: 247) сматрају да би питање академских термина требало обазриво размотрити. Иако је сама идеја о универзалном академском вокабулару привлачна, свака дисциплина одликује се одређеном реторичком праксом, те се не може подржати класификација на академски и стручни вокабулар (Хајланд, Це 2007: 249). Они се залажу за постојање континуума стручних/специјализованих термина који се срећу само у некој дисциплини до оних чија се значења и употреба преклапају са терминима из других области (Хајланд, Це 2007: 249). Сматра се да листе академских термина треба посматрати као смернице, али да се свакако у обзир морају узети и различите праксе и норме које су својствене свакој дисциплини (Хајланд, Це 2007).

Мартинез, Бек и др. (2009) су истраживали употребу академских речи у научним радовима из области пољопривреде. Као полазна основа узета је *Листа академских речи (Academic Word List – Коксхед 2000)*. Налази њихове студије показали су ограничену употребу речи са наведене листе – 92 породице речи (од укупно 570 породица речи), као и да многе речи са листе заправо имају стручно значење, али и да многе речи опште употребе у њиховом корпусу представљају академски вокабулар, те да би свакако требало израдити и листу академских речи карактеристичних за одређену струку. Њиховим истраживањем се на неки начин потврђују и резултати истраживања Хајланд, Це (2007) који су такође истакли да у њиховом

5 “steps taken by students to enhance their own learning” (Оксфорд 1990: 1).

корпусу речи са споменуте листе покривају 10,6% њиховог корпуса, али да се речи „понашају различито у различитим дисциплинама када су у питању опсег, учесталост, колокације и значење“⁶ (Хајланд, Џе 2007: 235).

Дарант (2016) је испитивао употребу листе академског речника коју су 2014. године објавили Гарднер, Дејвис (*Academic Vocabulary List*, Гарднер, Дејвис 2014) и дошао до закључка да иако може да буде користан ресурс, постоје значајне варијације међу текстовима и дисциплинама, као и да за одређене студенте ова листа може бити битнија него за друге, док се скоро половина речи које се налазе на листи употребљавају веома ретко, те да је стварни академски речник мањег обима него што је представљен на листи. У свом раду, Дарант (2016) се позива и на друге ауторе, истичући да листа попут ове не може да задовољи потребе свих студената, али и да подучавање вокабулара треба да буде специфично за сваку област, као и да се ова листа ослања на текстове „које ће студенти вероватно читати (првенствено научни и стручни часописи)“⁷ (Дарант 2016: 2).

Малмстрем, Пекорари и др. (2018) су испитивали шта се може подвести под академски вокабулар, затим везу између рецептивног и продуктивног академског вокабулара студената, као и академски вокабулар који студенти могу да користе продуктивно. Њихови резултати указују на то да студенти праве разлику између академског и неакадемског вокабулара, али и да се њихови рецептивни и продуктивни вокабулари разликују.

ТЕСТИРАЊЕ АКАДЕМСКОГ ВОКАБУЛАРА

Гарднер (2018) говори о томе да постоји 'основни вокабулар' (енгл. *core vocabulary*) који представља везиво за академски енглески језик, наводећи неке од дисциплина (нпр. историју, медицину, образовање), те тврди да је његово тачно препознавање и креирање апликација за његово подучавање веома важно. Једна од њих је динамични интерфејс (<https://www.wordandphrase.info/academic/>) (Дејвис 2014), где је уклопљена листа академског вокабулара у оквиру корпуса савременог америчког енглеског језика СОСА (енгл. *Corpus of Contemporary American English*). Гарднер (2018) такође наводи и примере могуће употребе и подучавања академског вокабулара. На основу ове листе, Пекорари, Шо и др. (2019) направили су тест (<https://www.en.cityu.edu.hk/Vocabulary-Tests>).

У вези са тестирањем познавања академских термина заснованог на Листи академски речи (Коксхед 2000), Сулејман, Салехудин и др. (2018) су дошли до закључка да је познавање академских речи малезијских студената ниско узимајући у обзир број речи који су сами студенти означили као непознате. Показало се да се проценат непознатих речи креће у опсегу од 35% до 83% у оквиру 10 подлиста. Разлике су такође уочене у погледу познавања енглеског језика (лоше и добро студентско предзнање енглеског језика) као и академског програма који похађају

6 "behave in different ways across disciplines in terms of range, frequency, collocation, and meaning" (Хајланд, Џе 2007: 235).

7 "on texts which students are likely to read (primarily academic journals and magazines)" (Дарант 2016: 2).

(студије енглеског језика, медицинске науке и економија и менаџмент). Сулејман, Салехудин и др. (2018) се овде осврћу на истраживање Хајланд, Џе (2007) потврђујући да дистрибуција речи из различитих дисциплина није једнака у наведеној листи и да је „важно препознати и разумети академски вокабулар који се уобичајено користи у оквиру академске дисциплине”⁸ (Сулејман, Салехудин и др. 2018: 11).

ОПТЕРЕЂЕЊЕ УЧЕШЋЕМ И ЛЕКСИЧКА ИНФЕРЕНЦИЈА У УСВАЈАЊУ ВОКАБУЛАРА

Једно од досадашњих истраживања које се бавило усвајањем вокабулара, а које сматрамо релевантним за наше истраживање је студија Хулстијн, Лауфер (2001), која је испитивала утицај три типа задатка различитог оптерећења учешћем (енгл. *involvement load*) и њихов утицај на усвајање циљног вокабулара. Претпоставка на основу психолошке теорије из 1970-тих је да задаци који код студената изазивају већи ментални напор, и процесуирање информације на дубљем нивоу остављају дубљи траг у меморији и тако доводе до бољег учења и дужег памћења информације од оних задатака који за ученика представљају мање оптерећење. У експерименту је једна група студената радила задатак читања са новим речима издвојеним на маргини, друга група попуњавање празнина у тексту задатим речима, док је трећа радила продуктивни и најзахтевнији задатак писања реченица са новим речима. И у непосредном и у одложеном тесту вокабулара након две недеље показало се да је група која је радила најзахтевнији, односно продуктивни задатак писања реченица са новим речима показала најбоље усвајање циљних термина. Студија (Лазић 2019) тестира хипотезу о оптерећењу учешћем у разреду мешовитог знања, у којем су студенти различитог предзнања, и такође показује да су студенти који су радили најзахтевнији, односно продуктивни задатак најбоље усвојили вокабулар, без обзира на ниво предзнања енглеског језика. Ово истраживање сматрамо важним за нашу студију јер даје увид у задатке који имају ефекта за све студенте без обзира на ниво предзнања енглеског језика које поседују.

Истраживања на која ћемо се укратко осврнути нам указују на специфичну вештину коју чешће поседују студенти доброг предзнања, што их чини релевантним за делове нашег истраживања који пореде успех група различитог предзнања у усвајању академског вокабулара. Оксфорд (1990: 47) дефинише лексичку инференцију као „коришћење широког спектра наговештаја–језичких и нејезичких–како би се погодило значење када ученик не зна све речи”⁹. Хејнс (1984) проналази значајан утицај предзнања језика на одређивање значења непознатих речи путем инференције, при чему ученици са вишим нивоом знања успешније погађају већи број циљних речи од оних који су на нижим нивоима. Осим тога, Рид (2000) сматра да се лексичка инференција може сматрати важном стратегијом,

8 “it is important to identify and understand academic vocabulary that is commonly used within the academic discipline” (Сулејман, Салехудин и др. 2018: 11).

9 “using a wide variety of clues—linguistic and nonlinguistic—to guess the meaning when the learner does not know all the words” (Оксфорд 1990: 47)

јер захтева дубље процесуирање информација доступних у самом тексту, што доприноси бољем разумевању тог текста као целине.

Имајући у виду наведена истраживања, као и предности и недостатке коришћења листи академских термина, спровели смо истраживање у оквиру наставе енглеског језика на мастер академским студијама.

МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

У овом истраживању су учествовали студенти мастер академских студија који су похађали студијски програм Пољопривреда (модули: Ратарство и повртарство, Хортикултура, Управљање земљиштем и водама, Зоотехника, Биотехнички и информациони инжењеринг и Органска пољопривреда) на Пољопривредном факултету Универзитета у Београду у првом семестру школске 2020/2021. године. Они су као обавезан предмет похађали курс Енглески језик (пет часова недељно). Да би се добио увид у њихово предзнање енглеског језика (А1–Ц2), студенти су замољени да ураде улазни тест (енгл. *placement test*) на првом часу наставе овог курса. Узевши у обзир резултате теста и како би се они лакше обрадили, студенти су подељени у три групе: I (А1/А2), II (Б1) и III (Б2/Ц1). Од пријављених 96 студената, 58 студената је урадило како улазни тест, тако и један део предиспитних обавеза које су се односиле на проверу заступљености правилно употребљених академских термина.

Избор термина чија је правилна употреба на крају трајања курса тестирана били су термини који су према Оксфордској провери текста (енгл. *Oxford text checker*)¹⁰ означени као речи које припадају нивоу Ц1 према Заједничком европском референтном оквиру за језике (енгл. *Common European Framework of Reference for Languages*)¹¹ и који су означени као Оксфорд 5000 (енгл. *Oxford 5000*)¹² и OPAL (енгл. *Oxford Phrasal Academic Lexicon*)¹³, а који су били заступљени у текстовима који су обрађивани на часу. У истраживању су тестирани само они академски термини са којима су се студенти експлицитно сусрели у току наставе (према нпр. Хајланд, Џе 2007; Сулејман, Салехудин и др. 2018). Наиме, за потребе тестирања, пажња је била усмерена на термине који припадају нивоу Ц1 познавања енглеског језика и који такође припадају академском речнику. Иако је распон предзнања студената био од А1 до Ц1, одлучено је да се тестирају управо ови термини, у настојању да се утврди да ли ће и студенти који имају најслабије предзнање енглеског језика успети да правилно употребе ове академске термине након што су били изложени њиховој примени у различитим контекстима. Овде смо се водили препоруком која је дата на сајту *Oxford University Press* како користити термине означене као OPAL у учионици¹⁴. Наиме, студенти су се током трајања курса сусрели са различитим енглеским стручним и уџбеничким текстовима уз помоћ којих су

10 <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/text-checker/>

11 <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>

12 <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/about/wordlists/oxford3000-5000>

13 <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/about/wordlists/opal>

14 <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/external/pdf/wordlists/opal/Using%20OPAL%20in%20the%20classroom.pdf>

обрађивани различити садржаји – од екосистема, пољопривредног диверзитета, биоремедијације, биотехнологије и генетског инжењеринга, преко земљишта, биомасе и глобалног загревања, а у којима су поред енглеских стручних термина били употребљени и енглески академски термини који су припадали различитим нивоима (A1–Ц1). У неким случајевима било је преклапања – стручни термин је уједно и академски термин, што иде у прилог тврдњи да би можда стручне и академске термине требало посматрати као тачке на континууму, а не као одвојене целине (према Хајланд, Џе 2007). Такође, поред обраде енглеских академских термина у оквиру стручних текстова, студентима је експлицитно указано на ове термине у оквиру дела предавања и вежби који се односио на академски дискурс, тј. академско писање. Пошто би одређена тематска јединица била обрађена, студентима је експлицитно указивано на значај термина који се срећу у академском дискурсу. Вежбања су се углавном састојала од препознавања академских термина у тексту о стручној теми и научним радовима који се баве тематиком њихове струке, попуњавањем празнина задатим енглеским академским терминима, спајањем термина и њихових синонима/дефиниција, попуњавањем празнина са датим почетним словом тражене речи, као и писањем делова научног рада или кратких резимеа са посебним освртом на наведене термине. Задатак дат као део предиспитних обавеза био је да студенти изаберу један (тачан) од понуђена четири одговора/академска термина којим је требало да попуне празно место у 15 датих реченица. Испитивана је правилна употреба следећих академских термина: *accumulates* ' акумулира', *adaptation* ' прилагођавање', *attributes* ' особине', *availability* ' доступност', *dynamics* ' динамика', *effectiveness* ' делотворност', *intervention* ' интервенција', *predominantly* ' преважно', *ratio* ' однос', *removals* ' уклањања', *representation* ' представа', *resistance* ' отпорност', *selective* ' селективни', *underlying* ' основни', и *yields* ' приноси'¹⁵. Добијени резултати су затим анализирани уз помоћ једнофакторске анализе варијансе (ANOVA) и *Post Hoc Tukey's HSD* теста.

РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

ЗАСТУПЉЕНОСТ ПРАВИЛНО УПОТРЕБЉЕНИХ АКАДЕМСКИХ ТЕРМИНА

Као што се на графикону 1 може видети, распон правилно употребљених енглеских академских термина кретао се од 3 (20%) до 15 (100%). Три термина је правилно употребио само један испитаник, док су по два испитаника (око 10%) правилно употребила 4, 6 односно 11 енглеских академских термина. Четири испитаника (око 7%) су правилно употребила 7 термина, док је по 5 испитаника (око 17%) правилно употребило 10, односно 13 академских термина. Такође, 6 испитаника (10%) правилно је употребило 8 академских термина, а 7 испитаника (око 12%) правилно је употребило 9 академских термина. Поред тога, по 8 студената (око 41% укупно) правилно је употребило 12, 14 односно 15 академских термина.

15 Преводи датих термина на српски језик су наведени тако да одговарају контекстима у којима су наведени термини употребљени.

Графикон 1. Дистрибуција правилно употребљених академских термина

Појединачно гледано, занимљиво је то што је је било студената чији је ниво познавања енглеског језика на почетку курса био А2, а да су касније правилно употребили 13, 14 односно 15 датих академских термина, док је, с друге стране било студената који су на улазном тесту показали знање за ниво Б2, али су правилно употребили тек 4 академска термина. Наиме, горе поменутом Хипотезом о оптерећењу учешћем (нпр. Хулстијн, Лауфер 2001; Лазић 2019), где се истиче да веће оптерећење током обављања одређеног задатка даје боље резултате у учењу и памћењу од мање захтевних задатака, донекле би се могли објаснити добијени резултати имајући у виду добровољно обављање продуктивних задатака, који представљају и највиши ниво оптерећења. Од укупно 58 студената који су испунили оба услова (улазни тест и провера правилне употребе енглеских академских термина) да би били укључени у истраживање, 36 студената добровољно је урадило и додатни задатак који се састојао у томе да после сваког предавања напишу део научног рада (увод, методологија истраживања, резултати и дискусија, закључак) где би требало и да употребе академске термине са којима су се сусрели током предавања и вежби. Поред писања делова научног рада, њихов први задатак био је вежба писања пасуса у коме је требало да укратко резимирају тему која је обрађена на часу. Дакле, у току семестра су имали могућност да израде пет оваквих задатака. По један задатак урадило је 9 студената (25%), по два задатка урадило је 7 студената (око 19%), по три задатка урадило је 5 студената (око 14%), по четири задатка урадило је 9 студената (25%) и свих пет задатака урадило је 6 студената (око 17%). Оно што привлачи пажњу јесте да су по свих пет задатака урадили студенти са најслабијим и најбољим предзнањем језика, и то они који су правилно употребили од 13 до 15 енглеских академских термина. Овај налаз донекле потврђује хипотезу о оптерећењу учешћем (према Хулстијн, Лауфер 2001) као и налазе студије Лазић (2019) која закључује да су у мешовитом разреду

студената основних студија највише циљног вокабулара усвојили они који су радили најтежи, односно продуктивни задатак писања реченица са наученим стручним вокабуларом. С обзиром на то да се показало да продуктивни задаци доприносе правилној употреби академских термина без обзира на ниво предзнања студената, намеће се препорука да се убудуће више користе у групама мешовитог знања.

КОРЕЛАЦИЈА ИЗМЕЂУ СТУДЕНТСКОГ ЗНАЊА ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА И ЗАСТУПЉЕНОСТИ ПРАВИЛНО УПОТРЕБЉЕНИХ АКАДЕМСКИХ ТЕРМИНА

Након спроведене статистичке анализе помоћу једнофакторске анализе варијансе (ANOVA), претпоставка да не постоји разлика у правилној употреби *иностраних академских термина између група различитог предзнања енглеског језика је одбачена* ($p < 0,05$; $p = 0,026907$; $F = 3,8686$) (табела 1).

Табела 1. Резултати једнофакторске анализе варијансе ANOVA

Резултати				
Извор	SS	df	MS	
Између група	65,0413	2	32,5206	F = 3,8686
Унутар групе	453,9412	54	8,4063	
Укупно	518,9825	56		

* Вредност f -односа је 3,8686; p -вредност је 0,026907. Резултат је значајан при $p < 0,05$.

Даљом анализом помоћу *Post Hoc Tukey's HSD* теста међусобно су упоређени резултати сваке од група са сваком. Добијени су статистички значајно различити резултати између групе најлошијег и најбољег предзнања ($T_1:T_3$; $Q = 4,11$), док између преосталих група у међусобним поређењима нису пронађене статистички значајне разлике (табела 2).

Табела 2. Резултати *Post Hoc Tukey's HSD* теста

Поређење сваке групе са сваком		HDS ₀₅ = 3,0455 HDS ₀₁ = 3,8432	Q ₀₅ = 3,4082 Q ₀₁ = 4,3008
$T_1:T_2$	$M_1 = 10,32$ $M_2 = 11,50$	1,18	$Q = 1,32$ ($p = ,62326$)
$T_1:T_3$	$M_1 = 10,34$ $M_2 = 14,00$	3,68	Q = 4,11 ($p = ,01430$)
$T_2:T_3$	$M_2 = 11,50$ $M_3 = 14,00$	2,50	$Q = 2,80$ ($p = ,12737$)

Овакав налаз нам сугерише да су вежбања посвећена савлађивању академског вокабулара имала најмање ефекта за студенте на најнижем нивоу компетенције, док су резултати које су показали студенти најбољег предзнања и статистички значајно бољи од њихових.

Могуће објашњење за такав налаз у вези са литературом могле би бити вештине студената са бољим предзнањем и стратегије за учења страног језика, као и способност ових студената да користе лексичку инференцију. Наиме постоје истраживања којима је испитиван утицај језичких вештина и стратегија на учење вокабулара помоћу превода и инференције лексичког значења (нпр. Алахмади, Фолц 2020), као и истраживања која су се бавила везом перцепција студената и њиховим праксом при погађању значења непознатих речи (нпр. Акпинар 2013), као и испитивања утицаја нивоа предзнања на инференцију значења речи (Хејнс 1984). Претпостављамо да студенти доброг предзнања, који чак и значење потпуно непознатих речи могу да одгонетну закључивањем из околног текста, исту стратегију могу да примене када се присећају новонаучених академских термина, што им даје предност у односу на студенте лошијег предзнања који немају ту вештину. Таква разлика би могла бити објашњење за статистички значајно већи успех студената најбољег предзнања на тесту у односу на студенте најлошијег предзнања.

Такође, у литератури се често истиче и сама разлика између вокабулара општег и академског језика. Наиме, речи које су учестале у општем енглеском језику, могу се ретко срести у академском језику и обрнуто, речи ниске учесталости у општем језику, могу бити врло честе у академском језику (нпр. Гарднер 2013). Зато учење академског вокабулара може представљати изазов за све ученике у разреду мешовитог знања без обзира на њихов ниво предзнања енглеског језика, или добро познавање стратегија којима су склони студенти доброг предзнања попут лексичке инференције.

ЗАКЉУЧАК

Резултати истраживања су показали да су сви студенти били способни да употребе академске термине, али са различитим успехом. Распон правилно употребљених академских термина креће се од три (један студент) до свих петнаест (осам студената). Међу студентима који су најбоље урадили тест академског вокабулара има и студената из групе најлошијег предзнања, али су управо ти студенти током курса добровољно одрађивали продуктивне задатке за учење академског вокабулара. Овакав налаз нам указује на потенцијал употребе задатака са већим оптерећењем студента, односно продуктивних задатака као доброг начина подучавања датих термина у разредима мешовитог знања.

Резултати нашег истраживања су такође потврдили корелацију између студентског предзнања енглеског језика и правилне употребе академских термина. Донекле је и очекивано да студенти бољег предзнања покажу боље познавање академских термина, посебно због познавања стратегија у учењу, као што је лексичка инференција. Статистички значајно бољи резултат познавања академских термина код групе са најбољим предзнањем у односу на групу најлошијег предзнања нам указује на могућност да су студенти најбоље групе могли да на основу остатка текста успешно доносе закључке о значењу задатих академских термина чак и ако их не би знали у тренутку тестирања. Осим тога, вежбања рађена

током курса била су значајно мање делотворна за студенте најлошијег предзнања, па сматрамо да би их требало допунити обавезним продуктивним задацима, као што су писање пасуса или реченица уз помоћ циљног вокабулара, тако да се код студената најслабијег предзнања повећа могућност да значајније напредују. Овакав налаз је важна смерница за наставнике страног језика струке на факултетима који раде са групама мешовитог знања, а неко будуће истраживање би могло да истражи повезаност мотивације, индивидуалних разлика и стилова учења са учењем академских термина.

За нека будућа истраживања, узорак нашег истраживања (58 студената од укупно 96 пријављених), и само један студијски програм (Пољопривреда) би се могао проширити укључивањем студената сродних дисциплина (нпр. шумарство, машинство, геологија, заштита животне средине), али и преосталим студијским програмима на Пољопривредном факултету (нпр. Агроекономија, Воћарство и Виноградарство и винарство, Фитомедицина и Прехрамбена технологија).

С обзиром на то да ће велики број студената вероватно после завршених мастер академских студија уписати и докторске студије, познавање академског енглеског језика ће им бити неопходно. Осим тога, развијање академског вокабулара на српском језику им је такође важно, због писања радова и излагања на конференцијама. Стога би се свакако на ово истраживање могло надовезати и опсежније поређење познавања и/или правилне употребе академског вокабулара на енглеском и српском језику.

ЛИТЕРАТУРА

- Акпинар 2013: Kadriye Dilek Akpinar. "Lexical inferencing: Perceptions and actual behaviours of Turkish English as a Foreign Language Learners' handling of unknown vocabulary". *South African Journal of Education*, vol. 33, no. 3, pp. 1–17. <https://doi.org/10.15700/201503070750>
- Алахмади, Фолц 2020: Alaa Alahmadi, Anouschka Foltz. "Effects of Language Skills and Strategy Use on Vocabulary Learning Through Lexical Translation and Inferencing". *Journal of Psycholinguistic Research*, vol. 49, no. 6, pp. 975–991. <https://doi.org/10.1007/s10936-020-09720-9>
- Байбер, Јохансон и др. 1999: Douglas Biber, Stig Johansson, Geoffrey Leech, Susan Conrad, Edward Finegan. *Longman Grammar of Spoken and Written English*. Longman: Harlow.
- Бауман, Грејвс 2010: James F. Baumann, Michael F. Graves. "What is academic vocabulary?" *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, vol. 54, no. 1, pp. 4–12. <https://doi.org/10.1598/JA>
- Гарднер 2013: Dee Gardner. *Exploring Vocabulary: Language in Action*. New York: Routledge.
- Гарднер 2018: Dee Gardner. "Academic Vocabulary List". *The TESOL Encyclopedia of English Language Teaching*, pp. 1–8. <https://doi.org/10.1002/9781118784235.elt0462>
- Гарднер, Дејвис 2014: Dee Gardner–Mark Davies. "A new academic vocabulary list". *Applied Linguistics*, vol. 35, no. 3, pp. 305–327. <https://doi.org/10.1093/applin/amt015>
- Данг, Коксхед и др. 2017: Thi Ngoc Yen Dang, Averil Coxhead–Stuart Webb. "The Academic Spoken Word List". *Language Learning*, vol. 67, no. 4, pp. 959–997. <https://doi.org/10.1111/lang.12253>
- Дарант 2016: Philip Durrant. "To what extent is the Academic Vocabulary List relevant to university student writing?" *English for Specific Purposes*, vol. 43, pp. 49–61. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2016.01.004>
- Дејвис 2014: Mark Davies. *Word and Phrase Academic*. <<https://www.wordandphrase.info/academic/>> (20. јул 2021)
- Дурбаба, Вучо 2016: Оливера М. Дурбаба, Јулијана Ј. Вучо. „О неопходности израде академског речника српског језика у општеобразовне и високошколске сврхе“. *Теме*, г. ХА, бр. 3,

- жул–септембар, стр. 951–967. <<http://teme2.junis.ni.ac.rs/index.php/TEME/article/download/182/155>> (20. јун 2021)
- Кауан 1974: Ronaune J. Cowan. “Lexical and syntactic research for the design of EFL reading materials”. *TESOL Quarterly*, vol. 8, no. 4, pp. 389–399. <http://dx.doi.org/10.2307/3585470>
- Кемшион, Ели 1971: Mary Campion, Warwick Elley. *An academic vocabulary list*. Wellington: New Zealand Council for Educational Research.
- Коксхед 2000: Averil Coxhead. “A New Academic Word List”. *TESOL Quarterly*, vol. 34, no. 2, pp. 213–238. <https://doi.org/10.2307/3587951>
- Коксхед 2011: Averil Coxhead. “The academic word list 10 years on: Research and teaching implications”. *TESOL Quarterly*, vol. 45, no. 2, pp. 355–362. <https://doi.org/10.5054/tq.2011.254528>
- Коксхед 2016: Averil Coxhead. “Reflecting on Coxhead (2000), “A New Academic Word List””. *TESOL Quarterly*, vol. 50, no. 1, pp. 181–185. <https://doi.org/10.1002/tesq.287>
- Коксхед 2021: Averil Coxhead. “Vocabulary in English in Tertiary Contexts: Connecting Research and Learning”. *Journal: Language Education and Acquisition Research Network*, vol. 14, no.1, pp. 1–14. <<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/LEARN/article/view/248672/168985>> (10. јун 2021)
- Лазић 2019: Katarina O. Lazić. “A Trial of the Involvement Load Hypothesis in a Mixed-Ability ESP Class”. *Anali Filološkog Fakulteta*, vol. 31, no. 1, pp. 233–265. <https://doi.org/10.18485/analiff.2019.31.1.12>
- Малмстрем, Пекорари и др. 2018: Hans Malmström, Diane Pecorari, Philip Shaw. “Words for what? Contrasting university students’ receptive and productive academic vocabulary needs”. *English for Specific Purposes*, vol. 50, pp. 28–39. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2017.11.002>
- Мартинез, Бек и др. 2009: Iliana A. Martínez, Silvia C. Beck, Carolina B. Panza. “Academic vocabulary in agriculture research articles: A corpus-based study”. *English for Specific Purposes*, vol. 28, no. 3, pp. 183–198. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2009.04.003>
- Масраи, Милтон 2018: Ahmed Masrai, James Milton. “Measuring the contribution of academic and general vocabulary knowledge to learners’ academic achievement”. *Journal of English for Academic Purposes*, vol. 31, pp. 44–57. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2017.12.006>
- Оксфорд 1990: Rebecca L. Oxford. *Language learning strategies: what every teacher should know*. Boston: Heinle & Heinle Publishers.
- Oxford Test Checker. <<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/text-checker/>> (10. октобар 2020)
- Пекорари, Шо и др. 2019: Diane Pecorari, Philip Shaw, Hans Malmström. “Developing a new academic vocabulary test”. *Journal of English for Academic Purposes*, vol. 39, pp. 59–71. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2019.02.004>
- Рид 2000: John Read. *Assessing vocabulary*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Сулејман, Салехудин и др. 2018: Nur Ainil Sulaiman, Khazriyati Salehuddin, Rozainee Khairuddin. “Academic word list knowledge of Malaysian ESL undergraduates”. *GEMA Online Journal of Language Studies*, vol. 18, no. 4, pp. 1–14. <https://doi.org/10.17576/gema-2018-1804-01>
- Хајланд 2008: Ken Hyland. “Academic clusters: Text patterning in published and postgraduate writing”. *International Journal of Applied Linguistics*, vol. 18, pp. 41–62. <https://doi.org/10.1111/j.1473-4192.2008.00178.x>
- Хајланд 2012: Ken Hyland. “Bundles in Academic Writing”. *Annual Review of Applied Linguistics*, vol. 32, pp. 150–169. <http://dx.doi.org/10.1017/S0267190512000037>
- Хајланд, Це 2007: Ken Hyland, Polly Tse. “Is there an “academic vocabulary”?” *TESOL Quarterly*, vol. 41, no. 2, pp. 235–253. <https://doi.org/10.1002/j.1545-7249.2007.tb00058.x>
- Хејнс 1984: Margot Haynes. “Patterns and Perils of Guessing in Second Language Reading”. *On TESOL ’83: The Question of Control*, edited by Jean Handscombe, Richard A. Orem, Barry P. Taylor, TESOL, pp. 163–176. <https://doi.org/10.2307/328072>
- Хулстијн, Лауфер 2001: Jan H. Hulstijn, Batia Laufer. “Some Empirical Evidence for the Involvement Load Hypothesis in Vocabulary Acquisition”. *Language Learning*, vol. 51, no. 3, pp. 539–558. <https://doi.org/10.1111/0023-8333.00164>

Danijela D. ĐORĐEVIĆ
Katarina O. LAZIĆ

ACADEMIC VOCABULARY TEACHING
IN AN ESP MASTER'S DEGREE COURSE

SUMMARY

This paper deals with teaching English academic vocabulary in master's degree academic studies. The aim of this paper is to examine the extent to which students can properly use English academic terms after various exercises applied within the English classes, as well as a correlation between the students' prior knowledge of English and their ability to use English academic terms properly. In other words, the research also aimed to determine whether the usage of certain exercises could result in a greater share of properly used English academic terms. The respondents were students of the master's degree academic studies of the study programme Agriculture of the Faculty of Agriculture, University of Belgrade. The research thus comprised testing the correct use of English academic terms and correlating the obtained results with the students' proficiency. The results indicate that, in general, all students used English academic terms somewhat correctly, while the best results were achieved by those engaged in productive practice tasks, such as writing a paragraph, regardless of their English language proficiency. In addition, the analysis of variance *ANOVA* followed by a *Post Hoc Tukey's HSD test* revealed a statistically significant difference between the results of the groups of the highest and the lowest English language proficiency. The findings show a statistical significance of the correlation between students' prior knowledge and the incidence of correctly used academic terms, which can be explained by the tendency of the most proficient students to use learning strategies such as lexical inference. In addition, some hints on how to help students with lower English language proficiency to use new academic terms correctly to the same extent as students who are more proficient in English are provided. In conclusion, possible guidelines are given for teaching academic vocabulary to increase the share of properly used academic terms and possible starting points for future research.

Key words: academic vocabulary, English, master's degree academic studies, Faculty of Agriculture, academic writing.